

Accreditation: Delivering trust in global market

Akreditacija: Pruža povjerenje u globalno tržište

International Accreditation Day
Međunarodni dan akreditacije

9 June 2008 9. lipanj 2008.

www.akreditacija.hr



□ Glasilo Hrvatske akreditacijske agencije
Hrvatska akreditacijska agencija
Ulica grada Vukovara 78
10 000 Zagreb
tel: 01 610 63 22
fax: 01 610 93 22
akreditacija@akreditacija.hr
www.akreditacija.hr

Uredništvo Glasila HAA
Glavna urednica: Biserka Bajzek Brezak
Pomoćnica glavne urednice: Maja Gusić
Članovi uredništva: Slobodan Galjanić,
Vladimir Mucko, Branko Olujić,
Mladen Vrebčević
Lektorica: Ivana Canosa

uvodnik



Biserka Bajzek Brezak
Ravnateljica HAA

Poštovani čitatelji,

akreditacija se potvrđuje kao globalni igrač. Naime, 9. lipnja ove godine prvi put će se obilježiti Međunarodni dan akreditacije na poticaj Međunarodne organizacije za akreditaciju laboratorija (ILAC) i Međunarodnog akreditacijskog foruma (IAF). Bit će to podsjetnik na ulogu koju je akreditacija odigrala i koju ima u međunarodnoj razmjeni proizvoda i usluga.

Akreditacija povećava povjerenje u globalno tržište jer podiže povjerenje u valjanost i vjerodostojnost ispitivanja, mjerenja, certifikacije ili inspekcije koju provode tijela za ocjenu sukladnosti, a čiju osposobljenost, nepristranost i cjelovitost provjeravaju i potvrđuju (nacionalna) akreditacijska tijela. Zato je vrijednost akreditacije prepoznata u međunarodnim razmjerima kao sredstvo potpore olakšavanju slobodne trgovine proizvodima i uslugama prema zahtjevima korisnika ili prema zahtjevima državne uprave ako se radi o zaštiti javnih interesa – zdravlje i sigurnost građana, potrošača i okoliša.

Ovaj broj Glasila HAA posvećujemo stoga obilježavanju Međunarodnog dana akreditacije. Prenosimo vam prigodne izjave predsjednika ILAC-a i IAF-a kao i izjave potpore međunarodnih, europskih i drugih regionalnih organizacija koje surađuju s ILAC-om i IAF-om. Navedimo samo neke: međunarodne normizacijske organizacije ISO i IEC, mjeriteljske BIPM (Međunarodni ured za utege i mjere) i

OIML (Međunarodna organizacija za zakonsko mjeriteljstvo), WHO (Svjetska zdravstvena organizacija), CITAC (Suradnja na međunarodnoj sljedivosti u analitičkoj kemiji), WADA (Međunarodna organizacija za anti-doping) i dr.

Predstavljamo vam ukratko tko je tko u akreditaciji u međunarodnim razmjerima te dajemo kronološki slijed događaja u razvoju akreditacije u Hrvatskoj, institucionalno i u kontekstu događaja u odnosu na međunarodne, europske i subregionalne gospodarske integracije. Donosimo i prikaz svih projekata tehničke potpore za razvoj infrastrukture za kvalitetu u Hrvatskoj, čiji je sastavni dio i akreditacija.

Međunarodni dan akreditacije obilježiti ćemo radno, pripremajući se za posjet ocjeniteljske skupine EA-e radi vrednovanja HAA-e, a u cilju zaključivanja sporazuma o priznavanju akreditacije EA-MLA, obaviti sve planirane nadzore nad akreditiranim laboratorijima, certifikacijskim i inspeksijskim tijelima, završiti postupke akreditacije prema planu, obaviti izobrazbu ocjenitelja, sudjelovati u međunarodnim aktivnostima i promovirati ulogu akreditacije uključivanjem zahtjeva za stručnu i tehničku osposobljenost u nove zakonske i provedbene propise kako bi se ubrzao proces tehničkoga usklađivanja i postigla potrebna pripremljenost za uključivanje na unutarnje tržište EU-a.

Mjesec svibanj započeo je obilježavanjem devetog po redu Europskoga tjedna u Hrvatskoj proslavom Dana Europe 10. svibnja. Bio je to tjedan širenja informacija građanima Hrvatske o onome što ih čeka kada Republika Hrvatska postane punopravna članica EU-a.

Od drugih događaja u mjesecu svibnju, izdvajamo nekoliko u kojima je sudjelovala HAA. Kao prvo, to je „5. hrvatski seminar o tlačnoj opremi“ jer već pet godina okuplja značajan broj hrvatskih proizvođača i korisnika opreme pod tlakom koji očekuju primjenu novih propisa usklađenih s europskim zakonodavstvom za ove visokorizične proizvode.

Od 2. svibnja na snazi je novi pravilnik o oznaci sukladnosti za proizvode koji ispunjavaju propisane tehničke zahtjeve za stavljanje na hrvatsko tržište, koji će se primjenjivati do pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, odnosno do stupanja na snagu međunarodnoga sporazuma o ocjeni sukladnosti i prihvaćanja industrijskih proizvoda iz EU-a. Nakon toga primjenjivat će se CE oznaka sukladnosti sa zahtjevima svih direktiva „novoga“ pristupa koje se odnose na proizvod koji se stavlja na unutarnje tržište EU-a.

Također ističemo javno predstavljanje projekta BIZImpact o poboljšanju informiranosti hrvatske poslovne zajednice, koji je namijenjen gospodarskim udrugama: HGK, HOK, HUP, HAMAG, a koje trebaju brinuti za svoje članove, među ostalim i u smislu njihove pravovremene obaviještenosti o zakonodavstvu koje ima utjecaja na poslovanje tvrtki.

Spomenimo još tradicionalni skup gospodarstvenika na Nacionalnom savjetovanju o gospodarstvu i poduzetništvu u organizaciji Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, kojemu je cilj stvaranje poticajnog okruženja za razvoj gospodarstva i poduzetništva radi rasta konkurentnosti i bržeg uključivanja na tržište EU-a.

Na kraju, našim kolegama mjeriteljima čestitamo Svjetski dan mjeriteljstva koji je obilježen prigodnim programom 20. svibnja. Želimo im puno uspjeha u preobrazbi mjeriteljske infrastrukture, osnivanju Hrvatskog mjeriteljskog instituta i osiguravanju sljedivosti mjerenja i ispitivanja do međunarodnog sustava jedinica. To je, naime, važan aspekt ocjenjivanja osposobljenosti laboratorija koji žele biti akreditirani prema međunarodnim pravilima.

I u ovome broju donosimo obavijesti o novim akreditacijama u Hrvatskoj i još puno zanimljivosti...

Srdačno vas pozdravljam,
Biserka Bajzek Brezak
Ravnateljica HAA-e

Prigodne izjave povodom 9. lipnja Međunarodnog dana akreditacije

(Izvor: ILAC Internetske stranice)



Zajednička izjava predsjednika ILAC-a i IAF-a

U doba sve bržih promjena, tržišta mogu dobro funkcionirati samo ako kupci vjeruju da se poštuju norme. Povjerenje u dobavljače stječe se na različite načine: prethodno iskustvo, preporuka, preferiranje *brenda*, i slično. Što je veće poznavanje nekog proizvoda, to je čvršća odluka o kupovini. Na današnjem složenom konkurentnom tržištu, ne može se uvijek kupovati iz „poznatih“ izvora, naročito kad se kupuje na globalnoj razini. Da bi se održalo povjerenje i pouzdanost trgovine, potrebno je stalno potvrđivanje. Neovisno je ocjenjivanje osnovni izvor ovog potvrđivanja, a takvo se povjerenje temelji na akreditaciji.

„Povjerenje“ je tema Međunarodnog dana akreditacije koji će se prvi put obilježiti 9. lipnja 2008. godine. Na nacionalnoj razini, akreditacija gradi povjerenje u usluge akreditiranih tijela za ocjenu sukladnosti i njihove rezultate. Na međunarodnoj razini, multilateralni sporazumi koje su potpisali ILAC i IAF potvrđuju i pospješuju takvo povjerenje i uklanjaju „višestruka ocjenjivanja“, odnosno potrebu za ponavljanjem ocjenjivanja proizvoda i usluga u svakoj zemlji u kojoj posluje dobavljač.

Zajednički Međunarodni dan akreditacije ILAC-a i IAF-a predstavlja dobru priliku za obilježavanje činjenice da su obje organizacije postale poznatije i da su ostvarile snažnu suradnju s međunarodnim organizacijama kao što su ISO, IEC, UNIDO, BIPM i WADA. Multilateralni sporazumi djeluju danas kroz mnoge ekonomije, a izrađena je i struktura koja podržava razvoj akreditacije i srodne infrastrukture za ocjenu sukladnosti u ekonomijama u razvoju. Od 2003. godine broj novoosnovanih akreditacijskih tijela povećao se za gotovo 40%.

Na nacionalnoj razini, akreditacija je bolje prihvaćena, naročito od strane regulatornih tijela, koja su prihvatila akreditaciju kao mehanizam koji daje multidisciplinarno rješenje koje može podržati zakonodavstvo ili djelovati kao njegova alternativa.

U budućnosti će ILAC i IAF nastojati ostvariti veću prihvaćenost u industriji, kao sredstvo koje bi olakšalo globalnu trgovinu, nastavljajući razvoj akreditacije u ekonomijama u razvoju i pojednostavnjujući radne postupke ILAC-a i IAF-a u smislu jačanja multilateralnoga zajedničkog međunarodnog priznavanja putem njihovog odgovarajućeg dogovora i multilateralnih sporazuma (MLA).

Daniel Pierre, predsjednik ILAC-a (Međunarodne organizacije za akreditaciju laboratorija).
Thomas Facklam, predsjednik IAF-a (Međunarodnog akreditacijskog foruma).

Norme i akreditacija stvaraju okvir povjerenja u marketing i nabavu roba i usluga. Na konkurentnim i otvorenim tržištima, i država i tvrtke se pouzdaju u povjerenje kako bi osigurali pravednu razmjenu sigurnih roba i usluga. Osnovni aspekt akreditacije je u činjenici da ona pruža temelj tom povjerenju jer predstavlja valjano sredstvo provjere izjava o kvaliteti, značajkama i osposobljenosti. S globalizacijom, ne samo trgovine nego i mnogih drugih problema kao što su klimatske promjene i zaštita okoliša, sigurnost i zdravlje, povjerenje se mora steći na globalnoj razini. Uporaba međunarodnih ISO norma kao referentnih kriterija akreditacije i razvoja multilateralnih sporazuma (MLA) ILAC-a i IAF-a predstavljaju ključ izgradnje povjerenja preko granica i promicanja najbolje prakse u ocjenjivanju sukladnosti u čitavome svijetu.

Oni koji trebaju ocjenjivanje sukladnosti proizvoda i usluga, bilo u reguliranim područjima ili za privatne poslove, prepoznali su važnost pouzdanih akreditacijskih programa koji se temelje na međunarodno priznatim normama i predmet su međusobnog priznavanja. S ograničenim proračunima, mnoge državne agencije ne mogu sve to raditi same, i sve se više moraju oslanjati na akreditirano ocjenjivanje sukladnosti kako bi podržali svoje regulatorne politike. Akreditacija koja se temelji na ISO normama i multilateralnim sporazumima ILAC-a i IAF-a to omogućuje i pomaže u izvršavanju obveza preuzetih u kontekstu Sporazuma WTO-a o tehničkim zaprekama trgovini.

Alan Bryden, generalni tajnik ISO-a

Uspješna shema ocjenjivanja sukladnosti Međunarodnoga elektrotehničkog povjerenstva (IEC) gradi povjerenje postupkom uzajamnog ocjenjivanja i mnoga njegova certifikacijska tijela i ispitni laboratoriji podliježu ocjenjivanju i od strane akreditacijskih tijela i od strane kolega. Stoga IEC usko surađuje s međunarodnom akreditacijskom mrežom kako bi smanjili troškove interesnim skupinama u ocjenjivanju sukladnosti. Uskom se suradnjom izbjegavaju opterećenja uzrokovana dupliciranjem uz istovremeno općenito poboljšavanje postupka ocjenjivanja.

Don Gray, potpredsjednik

Kao direktor Međunarodnog ureda za utege i mjere, drago mi je da mogu dati podršku Vašemu "Međunarodnom danu akreditacije."

Točno i sljedivo mjerenje sve je važnije u znanosti, trgovini, u praćenju naše okoline i u novim područjima primjene kao što su laboratorijska medicina i forenzička znanost.

Mjeriteljska zajednica surađuje već niz godina s kolegama u akreditaciji kako bi se poboljšalo svjetsko povjerenje i pouzdanost u mjerenja. Glavni doprinos BIPM-a dolazi kroz mrežu Nacionalnih mjeriteljskih instituta koji održavaju i prenose nacionalne etalone koji omogućavaju sljedivost do međunarodnog sustava jedinica (SI). NMI (Nacionalni mjeriteljski instituti) utvrđuju i održavaju nacionalne etalone koji se temelje na dugoročnoj stabilnosti i univerzalnosti koje pruža SI, i omogućavaju umjeravanja, između ostalog, i akreditiranim laboratorijima. Ovi laboratoriji onda nude usluge umjeravanja drugima i na taj način ostvaruju nacionalne lance sljedivih mjernih rezultata. Ova jedinstvena sprega pruža najzdraviju moguću osnovu za osiguravanje pouzdanih mjerenja i međunarodne dosljednosti.

Učinkovitost ovog međunarodnog sustava mjerenja sadržana je u Zajedničkom dogovoru o priznavanju Međunarodnog odbora za utege i mjere (CIPM MRA) i Sporazuma ILAC. S gledišta BIPM-a, obvezni smo zajednički raditi na daljnjem jačanju naše suradnje s ILAC/IAF-om kako bismo stvorili snažniju i utjecajnije podršku međunarodnom povjerenju u točna mjerenja.

Andrew Wallard, direktor

Međunarodna organizacija za normizaciju (ISO)



Međunarodno elektrotehničko povjerenstvo (IEC)



Međunarodni ured za utege i mjere (BIPM)



Međunarodna organizacija za zakonsko mjeriteljstvo (OIML)

OIML, ILAC i IAF: Jačanje suradnje i rada prema globalnomu pristupu



Kao djelatnica OIML-a za vezu s ILAC-om i IAF-om, i kao voditeljica projekta za OIML međusobno priznavanje u Bureau International de Métrologie Légale (BIML), čast mi je podržati Međunarodni dan akreditacije ILAC/IAF-a.

Zakonsko mjeriteljstvo ima velik utjecaj na ekonomiju i na društvo budući da pruža vjerodostojna mjerenja u trgovini, zdravstvu, sigurnosti, zaštiti okoliša i primjeni zakona. Kako tehnologija i dalje napreduje, potreba za zakonskim mjeriteljstvom sve je više prisutna, a partnerstva koja se sklapaju kako bi se održao korak s ovim promjenama postala su snažan prioritet.

Zakonsko mjeriteljstvo također omogućava razmjenu podataka i pridonosi smanjenju potrebe za dupliciranjem mjerenja. U tu svrhu OIML objavljuje međunarodne preporuke koje su modeli tehničkih propisa kojima se služi svaka država članica kao osnovom za izradu nacionalnih propisa, a koje su ustvari „međunarodne norme“ u smislu Sporazuma o tehničkim zaprekama trgovini (TBT) Svjetske trgovinske organizacije (WTO).

OIML je 1991. godine osnovao Sustav certifikata OIML za ispitivanje tipa mjernih instrumenata. Ovaj Sustav omogućava nacionalnim vlastima, izdavanje certifikata sukladnosti koji se temelje na ispitivanju mjernih instrumenata prema relevantnim preporukama OIML-a. Tim se sustavom olakšava, ubrzava i usklađuje rad na nacionalnoj i regionalnoj razini. Osim Certifikacijskog sustava OIML-a, OIML je izradio Sporazum o međusobnom priznavanju (*Mutual Acceptance Arrangement - MAA*) koji jača povjerenje u rezultate nacionalnoga ispitivanja uspostavljanjem ocjene nacionalnih ispitnih laboratorija koji su odgovorni ispitivanje tipa mjernih instrumenata. Ovi se ispitni laboratoriji ocjenjuju akreditacijom ili međusobnom ocjenom (*peer assessment*) prema kriterijima definiranim u normi ISO/IEC 17025. Uspostavljanjem ovoga MAA, OIML je dao snažan doprinos jačanju postojeće suradnje s ILAC-om.

Priznavanje rezultata ispitivanja prvi je korak, a OIML revidira svoj certifikacijski sustav i MAA kako bi ustanovio globalni pristup koji bi mogao uključiti ispitivanje, početnu certifikaciju mjernih instrumenata, početni pregled i vođenje periodičkih pregleda umjernih instrumenata tijekom rada. Suradnja s ILAC-om i IAF-om osnova je u stvaranju povjerenja u mjerne rezultate i omogućava njihovu uporabu širom svijeta.

Gđa Régine Gaucher, OIML osoba za kontakt s ILAC/IAF-om i voditelj projekta MAA

Svjetska zdravstvena organizacija (WHO)



Kvaliteta i sigurnost krvi kritični su u brizi za pacijenta. Akreditacija banaka krvi koja se služi nacionalnim normama korak je naprijed u osiguravanju mogućnosti davanja sigurne krvi.

WHO se slaže da akreditacija igra važnu ulogu u zdravlju, sigurnosti i dobrobiti javnosti. Kritične se odluke koje se temelje na preciznim ispitivanjima donose stotinu puta svakoga dana u čitavome svijetu. Akreditacija daje podršku sigurnosti da su ispitni nalazi pouzdani i da odgovaraju zahtjevima pojedinih ispitivanja. WHO u potpunosti podržava norme i akreditaciju, smatrajući da pruža okvir za osiguranje kvalitete i sigurnost pacijenata. WHO surađuje s nacionalnom i međunarodnom akreditacijskom zajednicom na promicanju sigurnosti krvi i pouzdanosti laboratorijskih ispitivanja.

Misija Suradnje na međunarodnoj sljedivosti u analitičkoj kemiji (CITAC) je poboljšati sljedivost rezultata kemijskih mjerenja svuda u svijetu i osigurati da se analitička mjerenja u raznim zemljama i/ili u različitim vremenima mogu uspoređivati. Glavni je cilj strategije CITAC-a prenošenje znanja stečenog u području mjeriteljstva u kemiji na što je moguće više analitičkih laboratorija. CITAC priprema diskusije i znanstvene radove za časopise i vodiče za analitičke laboratorije s obzirom na mjeriteljsku sljedivost, mjernu nesigurnost i osiguranje analitičke kvalitete. Zajedno s ILAC-om i drugim međunarodnim organizacijama, CITAC organizira seminare, stručna savjetovanja i radionice kako bi pomogao analitičkim laboratorijima u ostvarivanju sljedivosti do „zadanih referenci“.

Općenito, CITAC ima ulogu spajanja u području analitičke kemije između industrije, regulatornih tijela, sveučilišta i mjeriteljskih, normizacijskih i akreditacijskih tijela. Više informacija o aktivnostima CITAC-a možete naći na internetskoj stranici: <http://www.citac.cc/>.

Zbog ovih ciljeva CITAC je usko povezan s ILAC-om. CITAC ima interes u radu ILAC-a putem laboratorijskog odbora ILAC-a, a nekoliko predstavnika ILAC-a članovi su CITAC-a itd.

Stoga mi je drago da mogu u ime CITAC-a podržati Međunarodni dan akreditacije koju predlaže ILAC (9. lipnja), a koji slijedi ubrzo nakon Svjetskoga dana mjeriteljstva (20. svibnja).

Dr. Ilya Kuselman, Predsjednik CITAC-a

Akreditacija igra ključnu ulogu u podržavanju mandata Svjetske antidoping agencije (WADA) za nadziranje provođenja međunarodnih norma WADA za laboratorije (ISL) u borbi protiv dopinga u sportu.

Laboratoriji koji žele raditi antidoping analize sportskih uzoraka prema Svjetskom antidoping kodu moraju postići i održati akreditaciju koju izdaje WADA. Suradnjom između WADA-e i ILAC-a osigurava se da se ocjena laboratorija može provoditi prema normi WADA ISL i ISO/IEC 17025 istovremeno. Time se osigurava da interesne skupine, uključujući atletičare, sportske organizacije, vlade i javnost općenito, mogu imati povjerenja u rezultate akreditiranih laboratorija.

Dr. Olivier Rabin, direktor

Suradnje na međunarodnoj sljedivosti u analitičkoj kemiji (CITAC)



Svjetska antidoping agencija (WADA)



Tko je tko u akreditaciji?



ILAC – International Laboratory Accreditation Cooperation
Međunarodna suradnja na akreditaciji laboratorija (ILAC) započela je djelovati 1977. godine kao konferencija s ciljem olakšavanja međunarodne trgovine za promicanje prihvaćanja akreditiranih ispitivanja i umjeravanja.

1996. godine ILAC je postala formalna suradnja s ciljem uspostave mreže sporazuma o uzajamnom priznavanju među akreditacijskim tijelima. ILAC Sporazum koji je stupio na snagu 31. siječnja 2001. godine značio je važnu tehničku potporu međunarodnoj trgovini. Sporazum je potpisalo 36 akreditacijskih tijela, punopravnih članova ILAC-a, predstavljajući 28 ekonomija širom svijeta.



IAF – International Accreditation Forum

Međunarodni akreditacijski forum (IAF) je svjetska udruga akreditacijskih tijela i drugih tijela zainteresiranih za ocjenu sukladnosti u području sustava upravljanja, proizvoda, usluga, osoba i drugih stručnih programa ocjene sukladnosti. IAF je osnovan 1993. godine nakon sastanka organizacija koje akreditiraju programe certifikacije odnosno registracije sustava (upravljanja) kvalitetom. Povelja IAF-a prihvaćena je 2000. godine.



EA- European Cooperation for Accreditation

Europska suradnja na akreditaciji (EA) udruženje je europskih akreditacijskih tijela nastalo 1997. godine spajanjem EAL-a (*European co-operation for Accreditation of Laboratories*) i EAC-a (*European Accreditation of Certification*). Trenutačno broji 35 akreditacijskih tijela koja predstavljaju 33 europske ekonomije i 16 potpisnika sporazuma o suradnji izvan područja EU/EFTA-e (SAD, Kina, Tunis...itd.). Glavni je cilj ovog udruženja potpora razvoju Europske ekonomije i društva kroz osiguranje učinkovite i pouzdane akreditacijske infrastrukture u Europi i osiguranje jednakosti akreditacije i jednake pouzdanosti akreditacijskih rezultata, uz suradnju s Europskom komisijom kao i drugim europskim i međunarodnim zainteresiranim stranama. Akreditacijska tijela, potpisnici sporazuma o međusobnom priznavanju (*Multilateral agreements- EA-MLA*) omogućuju povjerenje i prihvaćanje akreditiranih certifikacijskih, nadzornih/inspekcijskih rezultata ispitivanja te time omogućuju da se proizvodi i usluge ne moraju certificirati/ispitivati u svakoj zemlji posebno.



Gdje je sve počelo?

NATA- National Association of Testing Authorities, Australia

Najstarije nacionalno akreditacijsko tijelo je *Nacionalna organizacija ispitnih tijela Australije* (NATA) uspostavljena 1947. godine. Nakon Drugog svjetskog rata, Australija je bila odsječena od ostatka svijeta, a domaća proizvodnja streljiva nije udovoljavala zahtjevima modernog oružja. To je stvorilo potrebu pouzdanih normiranih metoda ispitivanja, te je iz te potrebe nastala NATA.

Danas je u NATA-i smješteno tajništvo ILAC-a i APLAC-a (*Asia-Pacific Laboratory Accreditation Cooperation*), čiji je jedan od osnivača. I danas je NATA, kao i prije 60 godina, predvodnik u inovacijama u ovome području.



Naslovnica HRN EN ISO/IEC 17000:2007

Kako akreditaciju definira norma ?

potvrđivanje koje provodi treća strana, a odnosi se na tijelo za ocjenjivanje sukladnosti, dajući formalni iskaz njegove osposobljenosti za obavljanje određenih zadataka ocjenjivanja sukladnosti (Izvor: HRN EN ISO/IEC 17000:2007).

ovlašćivanje, akreditacija (engl. accreditation; njem. Bevollmächtigung, Akkreditation), postupak kojim neovisno mjerodavno tijelo u državi ovlašćuje pravnu osobu (laboratorij, inspeksijsko ili potvrdbeno tijelo) za određene mjeriteljske zadaće. To može biti → ispitivanje mjerila, → ovjeravanje zakonitih mjerila, ispitivanje sukladnosti mjerila, → umjeravanje mjerila, inspekcija te potvrđivanje (certifikacija) proizvoda, osoba ili sustava upravljanja. Uvjeti za obavljanje tih zadaća određeni su međunarodnima, regionalnim i državnim normama, te državnim zakonima i podzakonskim dokumentima. Tijelo za ovlašćivanje koje je član odgovarajuće međunarodne ili regionalne (npr. europske) organizacije za ovlašćivanje može, nakon što prođe postupak vrednovanja svojega rada na međunarodnoj razini, zaključivati s odgovarajućim tijelima drugih država višestranne sporazume o priznavanju jednakosti postupaka ovlašćivanja. Tako se omogućuje priznavanje i prihvaćanje postupaka ocjene mjeriteljske sukladnosti u međunarodnoj razmjeni proizvoda i usluga. Ovlašćivanje je dragovoljan postupak, ali je najlakši i najbrži način dokazivanja osposobljenosti za određene mjeriteljske zadaće. → potvrđivanje sukladnosti

Kako je pojam akreditacije obradio Tehnički Leksikon Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža ?

Danas upotrebljavamo samo pojam *akreditacije* kako bi ga razlikovali od pojma *ovlašćivanje*, s obzirom da tijela državne uprave daju ovlasti za ispitivanje, certifikaciju i inspekciju u skladu s propisima iz njihove nadležnosti, a u novije vrijeme sve više na temelju Potvrde o akreditaciji koju dodjeljuje Hrvatska akreditacijska agencije.



Razvoj akreditacije u RH

1992. - Osnivanje DZNM-a
1993. - Uspostava Odjela za kakvoću – provedba sustava obvezatne certifikacije proizvoda
1996. - Zakon o normizaciji
- Stručni skup Akreditacija i certifikacija u Hrvatskoj
- Prve hrvatske norme HRN EN ISO 9000, HRN EN 45000
- AMOS projekt - izobrazba za ovlašćivanje / akreditaciju
- izobrazba prvih ocjenitelja za akreditaciju
1997. - Osnovan Odbor za izobrazbu DZNM-NSO
- pridruženo članstvo u EAL
1998. - Uspostavljen Centar za izobrazbu, DZNM-NSO i FSB-CTT
- Prva hrvatska konferencija o kvaliteti
- osnovan Odbor za ovlašćivanje/akreditaciju DZNM-NSO
- Vlada RH imenuje članove NVO
- prve hrvatske ovlasnice/potvrde o akreditaciji ispitnim laboratorijima
- status promatrača u EA
1999. - Druga hrvatska konferencija o kvaliteti
- Pridruženo članstvo u EA
2000. - prve hrvatske ovlasnice certifikacijskim tijelima za upravljanje kvalitetom
- prve hrvatske ovlasnice certifikacijskim tijelima za osoblje
- Ugovor WTO-TBT
2001. - Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju SSP
2002. - Pridruženo članstvo u ILAC-u
- CEF TA do 2006.
2003. - Zakon o akreditaciji
- prva hrvatska ovlasnica za inspeksijsko tijelo
2004. - Uredba o osnivanju HAA
- Elaborat o osnivanju HAA
- Priprema Statuta HAA
- Organizacijski ustroj HAA
- Strategija razvoja HAA 2005-2007
- Sustav upravljanja u HAA
- Osnivanje CROLAB-a - udruge hrvatskih laboratorija
- prve hrvatske ovlasnice certifikacijskim tijelima za proizvode
- prve hrvatske ovlasnice certifikacijskim tijelima za sustave upravljanja okolišem
2005. - Registracija HAA kod Trgovačkog suda
- Imenovanje privremene ravnateljice i članova Upravnog vijeća HAA
- Prihvaćanje Statuta HAA na Vladi RH
- Elaborat o diobi DZM-HZN-HAA
- Uredba o izmjeni Uredbe o osnivanju HAA
- Javno predstavljanje HAA 01. 06. 2005.
- Početak samostalnog rada HAA 01. 07. 2005.
- Punopravno članstvo u EA 17. 11. 2005.
2006. - "nova" CEFTA
- obnovljen Ugovor o suradnji sa CAI (28. 12. 2006.)
- u provedbi sve akreditacijske sheme
2007. - Prijava za EA-MLA (01. 03. 2007.)
- Imenovana ravnateljica HAA
- Ugovor o ocjenjivanju osposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti s MINGORP (26. 07. 2007)
- Potpisan sporazum o suradnji s BATA (19. 06. 2007.)
- Suradnja sa SA (Slovenija) - seminar za ocjenitelje
- Prve potvrde o akreditaciji medicinskim laboratorijima
2008. - Sporazum o suradnji s NAT (Mađarska)
- Sporazum o suradnji s IARM (Makedonija)
- Sporazum o suradnji s AT (Crna Gora)
- Projekt Kosovo, suradnja s BSI (UK)
- Suradnja sa SA (Slovenija) - seminar za ocjenitelje
- Strategija razvoja HAA 2008-2010

Legenda:

→ DZNM - Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo
→ DZNM - NSO - Nacionalna služba za ovlašćivanje / akreditaciju
→ FSB-CTT- Fakultet strojarstva i brodogradnje- Centar za transfer tehnologije
→ NVO- Nacionalno vijeće za ovlašćivanje/akreditaciju
→ EAL - Europska organizacija za akreditaciju laboratorija
→ EA - Europska organizacija za akreditaciju

→ EA-MLA- EA Multilateralni sporazum
→ Ovlasnica= Potvrda o akreditaciji
→ WTO-TBT- Svjetska trgovinska organizacija- Tehničke zapreke u trgovini
→ DZM- Državni zavod za mjeriteljstvo
→ HZN - Hrvatski zavod za norme
→ MINGORP - Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva



Rad na uspostavi akreditacijskog sustava u okviru bivšega Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo (DZNM) dao je solidan temelj za daljnji razvoj hrvatske akreditacije u samostalnoj Hrvatskoj akreditacijskoj agenciji (HAA). Iskusni zaposlenici na poslovima akreditacije nastavili su nakon 1. srpnja 2005. godine nadzirati preuzete akreditirane ustanove i već započete postupke akreditacije laboratorija, certifikacijskih i inspekcijskih organizacija. Međutim, novu javnu ustanovu čekale su brojne nove zadaće koje je trebalo svladati - organizacijske, pravne i financijske prirode.

Sve zadaće temeljile su se na Zakonu o akreditaciji (NN 158/2003) i Uredbi Vlade RH o osnivanju Hrvatske akreditacijske agencije (NN 158/2004, 44/2005), a bile su izazov novom hrvatskom akreditacijskom tijelu za doprinos razvoju tehničke infrastrukture za kvalitetu u nacionalnim okvirima i međunarodnim razmjerima.

HAA je osnovana radi provedbe tehničkoga zakonodavstva u Republici Hrvatskoj s kojim će se podupirati jamstvo kvalitete, smanjiti rizici poslovanja i povećati konkurentnost na nacionalnom i međunarodnom tržištu.

U tri godine intenzivnog rada i napora svih djelatnika, HAA je postigla važne rezultate. Oni se prije svega odnose na doprinos uspostavi suvremene tehničke infrastrukture za kvalitetu u Hrvatskoj bez koje nije moguć razvoj gospodarstva i njegova konkurentnost na međunarodnom tržištu, kao ni uspješna zaštita javnih interesa: sigurnost korisnika industrijskih proizvoda, zaštita potrošača, zaštita okoliša i zaštita zdravlja građana. Osim toga, važan je doprinos HAA-e u procesu tehničkoga usklađivanja s EU, posebice što se tiče poglavlja 1 pregovora s EU - sloboda kretanja roba.

U proteklom razdoblju HAA je:

- izradila Elaborat o osnivanju nacionalnog akreditacijskog tijela
- izradila Strategiju razvoja HAA za razdoblje 2005. - 2007. godine, koja obuhvaća misiju, viziju i stratešku zadaću nacionalnog akreditacijskog tijela uzimajući u obzir nacionalne okvire i međunarodno okruženje
- uspostavila novo ustrojstvo u skladu sa zahtjevima određenim u međunarodnoj normi ISO/IEC 17011 za akreditacijska tijela
- uspostavila strukturu stručnih odbora HAA za laboratorije, certifikacijska i inspekcijska tijela te Akreditacijsko vijeće, Odbor za akreditaciju, Odbor za izobrazbu i Odbor za ocjenitelje
- zaposlila i osposobila nove djelatnike te danas ima 22 stalna zaposlenika raznolikog stručnog profila koji omogućuju lakši pristup razvoju novih akreditacijskih shema i ulazak u nova područja akreditacije
- uspostavila vlastiti IT sustav, razvila baze podataka za potrebe akreditacijske djelatnosti te internetsku stranicu HAA radi lakše i brže komunikacije s klijentima za akreditaciju, akreditiranim organizacijama, vanjskim suradnicima u ulozi ocjenitelja i svim drugim zainteresiranim gospodarskim subjektima i tijelima državne uprave
- uspostavila Registar ocjenitelja HAA: vodeći ocjenitelji, stručni ocjenitelji i eksperti
- uspostavila sustav upravljanja poslovanjem i dokumentirala ga u skladu s međunarodnom normom ISO/IEC 17011 te započela dogradnju toga sustava s elementima sustava financijskog upravljanja i kontrola prema zakonskim obvezama za proračunske korisnike (FMC)
- postigla punopravno članstvo u EA koje je potvrđeno na generalnoj skupštini EA 17. studenoga 2005. godine i aktivno sudjelovala u radu generalnih skupština EA, odbora za multilateralne sporazume te stručnih odbora (za laboratorije, certifikacijska i inspekcijska tijela, promidžbu i publikacije) i radnih skupina (za medicinske laboratorije, PT i projekt razvoja EA)
- organizirala sastanak Odbora za laboratorije EA u Cavtatu u ožujku 2007. godine

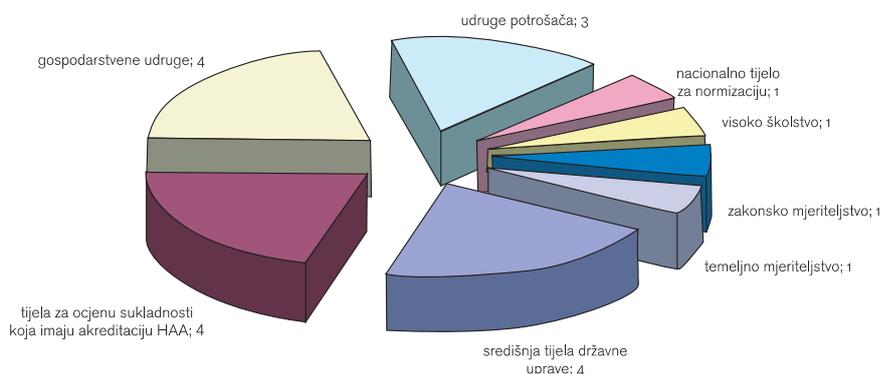
HAA 2005. - 2008.

piše: Biserka Bajzek Brezak



EA LC Cavtat 2007

Broj predstavnika zainteresiranih strana u
Akreditacijskom vijeću HAA



Sve akreditacijske sheme HAA provodi prema međunarodnim normama koje su u Republici Hrvatskoj prihvaćene kao hrvatske norme. HAA ima 119 dodijeljenih akreditacija (stanje 2008-05-06) u osam akreditacijskih shema.

HAA je razvila akreditacijsku shemu za medicinsko-biokemijske laboratorije prema međunarodnoj normi ISO 15189, a dva laboratorija iz dvije kliničke bolnice u pilot projektu akreditirane su krajem 2007. godine.

U provedbi je akreditacijska shema za certifikacijske organizacije koje potvrđuju sustave upravljanja kvalitetom (QMS) i sustave upravljanja okolišem (EMS) sukladno novoj međunarodnoj normi ISO/IEC 17021 koja zamjenjuje sadašnje normativne dokumente (EN 45012, odnosno ISO/IEC Uputu 66).

U uspostavi je sustav CENTRIX za upravljanje dokumentima čije se uvođenje i proširenje u primjeni specifičnoj za potrebe akreditacije planira za razdoblje 2007. do 2009. godina.

Međunarodna suradnja



Potpisivanje sporazuma s BATA-om

Na međunarodnoj sceni HAA je postigla punopravno članstvo u EA-i u 2005. godini, a 1. ožujka 2007. godine podnijela je prijavu za zaključivanje multilateralnih sporazuma (EA-MLA) o priznavanju jednakosti akreditacije s članicama EA-e. Postupak vrednovanja hrvatskog akreditacijskog sustava i rada HAA započeo je pregledom i ocjenom dostavljene dokumentacije o zadovoljavanju međunarodnih kriterija za akreditacijska tijela, a nastavit će se ocjenom sustava upravljanja poslovanjem HAA u Zagrebu u lipnju 2008. godine te ocjenom rada ocjenitelja u postupcima akreditacije laboratorija, certifikacijskih i inspekcijskih tijela kojima je HAA dodijelila akreditaciju ili su tek u postupku prve akreditacije. Postupak vrednovanja trajat će oko dvije godine te se očekuje zaključivanje EA-MLA u 2009. godini.

HAA surađuje s mnogim akreditacijskim tijelima u Europi na bilateralnoj osnovi ili u okviru međunarodnih projekata: BAM, BMWA, CAI, COFRAC, DAP, DACH, DKD, INAB, NAT, SA, SAS, SINAL, UKAS. Predmet suradnje s nacionalnim akreditacijskim službama drugih država (Austrija, Češka, Francuska, Njemačka, Irska, Mađarska, Slovenija, Švicarska, Italija, Ujedinjeno Kraljevstvo) je izobrazba i razmjena ocjenitelja, usklađivanje pravila i metodologije rada te razmjena informacija u svrhu razvoja europske akreditacije i prenošenja najbolje europske prakse na međunarodnu razinu.

HAA je potpisala Ugovor o suradnji s nacionalnim akreditacijskim tijelima CAI (Češka), NAT (Mađarska), BATA (BiH), AT (Crna Gora) i IARM (Makedonija).

HAA je pridružena članica Međunarodne suradnje na akreditaciji laboratorija (*International Laboratory Accreditation Co-operation, ILAC*), a prati i rad Međunarodnog akreditacijskog foruma (*International Accreditation Forum, IAF*).

HAA razvija akreditacijski sustav kao dragovoljan u skladu s međunarodnim pravilima. Međutim, akreditacija se sve više koristi u zakonom uređenom području jer je međunarodno priznato sredstvo dokazivanja kompetentnosti za ispitivanja, mjerenja, inspeksijske i certifikacijske poslove. Odnos s ministarstvima i drugim državnim tijelima prioritetna je zadaća HAA za buduće razdoblje. Radi toga je HAA pripremila, a 26. srpnja 2007. godine potpisala s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva Ugovor o provedbi postupaka ocjenjivanja osposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti. To je važan početak suradnje s ministarstvom koje je nadležno za više direktiva „novoga“ i „staroga“ pristupa za proizvode. Ono je povjerilo HAA-i ocjenjivanje osposobljenosti organizacija koje žele provoditi ocjenu sukladnosti proizvoda obuhvaćenih pojedinačnim EU direktivama koje su prenesene u hrvatske tehničke propise. Taj je model poslovne suradnje HAA ponudila i drugim ministarstvima čiji je djelokrug uređivanje pojedinih područja sigurnosti industrijskih proizvoda (Ministarstvo unutarnjih poslova i Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka).

U sve više novih hrvatskih tehničkih propisa iz područja hrane, ekološke poljoprivrede, zaštite okoliša (voda, zrak, tlo, otpad i dr.) i zdravlja građana (ionizirajuća i neionizirajuća zračenja, buka i dr.) propisuje se zahtjev za kompetenciju u ispitivanju, certifikaciji i inspekciji, akreditacija priznaje kao dokaz osposobljenosti ili HAA provodi ocjenjivanje osposobljenosti.

Na osnovi izvještaja o ocjenjivanju nadležna ministarstva – MPRRR, MZSS i MZOPUG daju ovlasti za ispitivanja, certifikaciju i tehničku inspekciju prema propisima.

Akreditacija je zahtjevan i odgovoran posao, a HAA važan dio nacionalne tehničke infrastrukture za kvalitetu. HAA djeluje nepristrano, objektivno, nezavisno i kompetentno u skladu s međunarodnim pravilima. HAA osigurava posredno kvalitetu usluga ispitivanja, mjerenja, certifikacije i inspekcije te podiže razinu povjerenja u proizvode koji se stavljaju na hrvatsko tržište. Odnosi se to i na kvalitetu informacija o stanju zaštite okoliša, sigurnosti i zdravlja građana, jer se one temelje na podacima o ispitivanju zraka, vode tla, otpada, buke, hrane i mnogih drugih područja od javnog interesa.

Radi tih je razloga akreditacija važna za provedbu novih tehničkih propisa u Hrvatskoj i kao dokaz kompetentnosti hrvatske tehničke infrastrukture za kvalitetu u međunarodnim razmjerima. To pak ima izravni utjecaj na integracijski proces Republike Hrvatske u EU i međunarodno tržište proizvoda i usluga.

Razvoj hrvatske akreditacije i djelatnosti HAA bit će izravan doprinos zaključivanju Sporazuma o priznavanju ocjene sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda (PECA/ACAA) s EU u područjima u kojima Hrvatska dokaže potpunu usklađenost zakonodavstva, prihvaćanje europskih norma, kompetentnost laboratorija, certifikacijskih i inspeksijskih organizacija koji su provjereni i potvrđeni u međunarodno priznatom akreditacijskom sustavu. Osposobljena hrvatska tehnička infrastruktura omogućit će hrvatskim proizvođačima da dokažu sukladnost svojih proizvoda u zemlji i postignu prihvaćanje na inozemnim tržištima.

Na tim je osnovama HAA izradila novu strategiju razvoja akreditacije za razdoblje 2008. do 2010. godine uvažavajući unutarnje potrebe HAA i vanjske elemente kao što su nacionalne strategije i programi razvoja hrvatskoga gospodarstva te zakonsko uređivanje područja od javnoga interesa.

Akreditacija i zakonsko područje



HAA je provela ocjenjivanje laboratorija za ispitivanje vina

HAA i integracijski procesi

Razvoj akreditacijskih shema za certifikacijska tijela

piše: Damir Maleković

Odjel za akreditaciju certifikacijskih tijela, koji djeluje u okviru Hrvatske akreditacijske agencije, odgovoran je za provedbu postupaka akreditacije certifikacijskih tijela. U tome su području do sada uspostavljene četiri akreditacijske sheme. Svaka akreditacijska shema odnosi se na određeno područje rada certifikacijskih tijela, tako da razlikujemo akreditacijske sheme za akreditaciju certifikacijskih tijela za: certifikaciju sustava upravljanja kvalitetom, certifikaciju sustava upravljanja okolišem, certifikaciju osoblja i certifikaciju proizvoda.

Nakon 15. rujna 2008. godine, akreditacijske se sheme za certifikaciju sustava upravljanja kvalitetom i certifikaciju sustava upravljanja okolišem normom HRN EN ISO/IEC 17021:2007. objedinjuju u akreditacijsku shemu za certifikaciju sustava upravljanja. Sva akreditirana certifikacijska tijela koja djeluju u tim područjima certifikacije dužna su, ako žele zadržati status akreditiranog tijela, do navedenog roka dokazati da njihovi sustavi upravljanja zadovoljavaju zahtjeve nove norme.

Prve potvrde o akreditaciji iz područja rada Odjela za akreditaciju certifikacijskih tijela izdane su 2000. godine. Tada je ulogu nacionalne službe za ovlašćivanje/akreditaciju obavljao Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo. U proteklome razdoblju, došlo je do organizacijskih promjena Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo, razvoja infrastrukture na području kvalitete i promjena u upotrijebljenoj terminologiji pa je tako tadašnju ovlasnicu, danas zamijenila potvrda o akreditaciji, koja se izdaje na temelju zadovoljenja postavljenih zahtjeva i dokaz je uspješno provedenog postupka akreditacije. Pregled događanja i razvoja pojedinih akreditacijskih shema za područja certifikacije, započet ćemo s akreditacijskom shemom za certifikaciju sustava upravljanja kvalitetom.

Akreditacija se u ovoj shemi provodi prema zahtjevima europske norme HRN EN 45012:1998 koja daje opće zahtjeve za tijela koja provode ocjenjivanje i certifikaciju sustava kvalitete. Prva ovlasnica prema ovoj shemi dodijeljena je 2000. godine Cro Cert-u d.o.o. za područje certifikacije sustava kvalitete prema zahtjevima norme HRN EN ISO 9001. Godinu dana nakon toga, 2001. godine, za isto je područje dodijeljena ovlasnica i Hrvatskom registru brodova. Danas u Republici Hrvatskoj postoji 7 akreditiranih certifikacijskih tijela za certificiranje sustava upravljanja kvalitetom.

Poredana kronološkim redom, prema godini akreditacije, to su:

- CRO CERT d.o.o. - 2000.
- HRVATSKI REGISTAR BRODOVA - 2001.
- DET NORSKE VERITAS ADRIATICA d.o.o. - 2005.
- SGS ADRIATICA d.o.o. - 2006.
- BUREAU VERITAS CROATIA d.o.o. - 2007.
- ZIK d.o.o., Zavod za ispitivanje kvalitete - 2007.
- TÜV CROATIA d.o.o. - 2008.

Akreditacijska shema za certifikaciju sustava upravljanja okolišem prema zahtjevima ISO/IEC Guide 66:1999, uspostavljena je 2004. godine.

Prva ovlasnica dodijeljena je iste godine Cro Certu d.o.o. za područje certifikacije sustava upravljanja zaštitom okoliša prema zahtjevima norme HRN EN ISO 14001.

Cro Cert d.o.o., Centar za certificiranje sustava upravljanja, trenutno je i jedino tijelo u Republici Hrvatskoj, akreditirano od strane Hrvatske akreditacijske agencije za certifikaciju u tome području.

Akreditacijska shema u području certifikacije osoblja uspostavljena je 2000. godine. Do 2004. godine akreditacija se je provodila prema zahtjevima norme HRN EN 45013:1997., nakon čega je ta norma zamijenjena normom HRN EN ISO/IEC 17024:2003, prema kojoj se i danas provodi akreditacija certifikacijskih tijela za certifikaciju osoblja.

Prva ovlasnica u okviru ove akreditacijske sheme dodijeljena je 2000. godine Oskar Edukosu, Ustanovi za certifikaciju osoblja, za područje certifikacije osoblja za sustave upravljanja kvalitetom i sustave upravljanja okolišem.

Drugo akreditirano tijelo, Hrvatsko društvo za kontrolu bez razaranja, akreditirano je 2004. godine i to za područje certifikacije osoblja za nerazorna ispitivanja.

Akreditacijska shema za certifikaciju proizvoda provodi se prema zahtjevima norme HRN EN 45011:1998. Prva ovlasnica iz ove sheme dodijeljena je 2004. godine IGH Cert-u za područje certifikacije proizvoda za metalne konstrukcije, proizvoda za toplinsku i zvučnu izolaciju te čelika za armiranje i prednapinjanje betona.

Trenutačno je u Republici Hrvatskoj šest akreditiranih certifikacijskih tijela u tome području. to su, kronološkim redom prema godini dodjele akreditacije:

- IGH d.d., IGH Cert - 2004.
- BIOPA - Udruga za organsko biološku proizvodnju - 2006.
- Hrvatski centar za razminiranje, Centar za testiranje, razvoj i obuku d.o.o. - 2007.
- Agencija za prostore ugrožene eksplozivnom atmosferom - 2007.
- CSS d.o.o., Odjel za certifikaciju - 2008.
- TPK-Zavod za energetske i procesnu opremu d.d. - 2008.

Detalji o područjima i opsegu akreditacije za navedena certifikacijska tijela mogu se naći u registru akreditiranih tijela Hrvatske akreditacijske agencije na internetskim stranicama www.akreditacija.hr.

Kako je trenutačno u Republici Hrvatskoj u tijeku proces stvaranja pretpostavki za implementaciju EMAS-a (*Eco-management audit scheme*) pri čemu će Hrvatska akreditacijska agencija imati aktivnu ulogu u akreditaciji neovisnih procjenitelja, Odjel za certifikaciju priprema razvoj nove akreditacijske sheme. Pridodamo li tome, sve veću potrebu društva za neovisnom procjenom (certifikacijom), što znači, jesu li npr. proizvodi široke primjene, u skladu s općeprihvaćenim normama te razvoj svijesti o potrebi za postojanjem certifikacije u područjima u kojima je danas nema, npr. ronilački turizam ili sl., za očekivati je da će se povećavati broj akreditacijskih shema namijenjenih certifikacijskim tijelima najrazličitijih područja djelovanja.

Uloga akreditacije u ekološkoj poljoprivredi

piše: Darko Bošnjak



Pod ekološkom, organskom ili biološkom poljoprivredom podrazumijeva se poljoprivredna proizvodnja bez primjene agrokemikalija (mineralnih gnojiva, pesticida, hormona). U ekološkoj poljoprivredi nije važno samo izostavljanje agrokemikalija nego sveukupno gospodarenje na ekološki prihvatljiv način. Prema definiciji Međunarodne federacije pokreta ekološke poljoprivrede - IFOAM (*International Federation of Organic Agriculture Movements*), riječ je o procesu kojim se razvija održivi agro-ekosustav. Ekološka poljoprivreda njeguje očuvanje prirode i maksimalno smanjuje uporabu kemijskih umjetnih gnojiva, pesticida i zaštitnih sredstava, omogućujući time djelovanje snažnih prirodnih zakona koji povećavaju prirodu i otpornost na bolesti.

Prema Zakonu o ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (NN 12/01), svrha je ekološke proizvodnje zaštita zdravlja i života ljudi, zaštita prirode i okoliša te zaštita potrošača. Ekološka poljoprivreda definira se kao poseban sustav održivoga gospodarenja u poljoprivredi i šumarstvu koji obuhvaća uzgoj bilja i životinja, proizvodnju hrane, sirovina i prirodnih vlakana te preradu primarnih proizvoda, a uključuje sve ekološki, gospodarski i društveno opravdane proizvodno-tehnološke metode, zahvate i sustave, najpovoljnije koristeći plodnost tla i raspoložive vode, prirodna svojstva biljaka, životinja i krajobraza, povećanje prinosa i otpornosti biljaka s pomoću prirodnih sila i zakona, uz propisanu uporabu gnojiva, sredstava za zaštitu bilja i životinja, sukladno s međunarodno usvojenim normama i načelima.

Zakon o ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (NN 12/01), popraćen brojnim pravilnicima koje donosi Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (NN 91/01, 13/02, 81/02, 85/02, 101/03 i 15/04), na snazi je od 2001. godine i propisuje načela ekološke proizvodnje, sustav inspekcijskog nadzora, postupak certifikacije i poticaje za ekološku poljoprivredu.

Cilj strategije razvoja ekološke poljoprivrede u Hrvatskoj je povećanje udjela površina pod ekološkom proizvodnjom uključujući pašnjake i šume na najmanje 10 % do 2010. godine i razvijanje domaćeg tržišta za ekološke proizvode.

Da bi se osigurala što bolja kontrola ekološke proizvodnje, donesen je Pravilnik o sustavu ocjenjivanja sukladnosti u ekološkoj proizvodnji (NN 91/01) kojim se propisuje sustav ocjenjivanja sukladnosti u ekološkoj proizvodnji, uvjeti kojima moraju udovoljavati inspekcijske stanice, ispitni laboratoriji i pravne osobe za provođenje postupka potvrđivanja. Ovlaštena inspekcijska (nadzorna) stanica mora udovoljiti uvjete norme HRN EN ISO/IEC 17020, ovlaštenu ispitnu laboratoriju mora udovoljiti uvjetima norme HRN EN ISO/IEC 17025, pravna osoba za provedbu postupka potvrđivanja (certifikacijsko tijelo) mora udovoljiti uvjetima norme HRN EN 45011. Sve vrste tijela koja ocjenjuju sukladnost (inspekcijska, laboratoriji i certifikacijska) moraju biti akreditirana prema navedenim normama.

Akreditiranje navedenih tijela za ocjenjivanje sukladnosti provodi Hrvatska akreditacijska agencija i na taj način sudjeluje u razvoju ekološke poljoprivrede. Hrvatska akreditacijska agencija surađuje s Ministarstvom poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja na poboljšanju uspostave što bolje kontrole sukladnosti u ekološkoj poljoprivredi. Do sada su akreditirana tri inspekcijska tijela za područje ekološke poljoprivrede prema normi HRN EN ISO/IEC 17020:2005 i jedno certifikacijsko tijelo prema normi HRN EN 45011:1998. Također je u postupku akreditacije još nekoliko tijela za ocjenjivanje sukladnosti u ekološkoj poljoprivredi.

Uspješna suradnja između Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, tijela koja ocjenjuju sukladnost u ekološkoj poljoprivredi i Hrvatske akreditacijske agencije osiguravaju povjerenje u ekološke proizvođače u Hrvatskoj i cjelokupnu ekološku poljoprivredu.

Od samih je početaka razvoj akreditacijskog sustava u Republici Hrvatskoj pratila i tehnička potpora međunarodnih projekata te je izobrazbi ocjenitelja, razvoju svake nove akreditacijske sheme i svim drugim aktivnostima dala vjerodostojnost i osigurala međunarodnu prepoznatljivost tada mladoga akreditacijskog sustava Republike Hrvatske.

Prošlo je već 12 godina od prvoga međunarodnog projekta koji je započeo u okviru bilateralne suradnje s Njemačkom 1996. godine. U to vrijeme projekti tehničke potpore nisu se nudili na sve strane te je trebalo uložiti dosta i vremena i napora i lobiranja za uspješan početak projekta. Od tada do danas, svoj doprinos u razvoju akreditacijskog sustava u Republici Hrvatskoj dali su brojni konzultanti, uglavnom zaposlenici akreditacijskih tijela zemalja punopravnih članica EU-a i potpisnika multilateralnih sporazuma (EA MLA).

Ovdje dajemo kratak prikaz samo onih projekata tehničke potpore koji su značajnim dijelom obuhvaćali akreditaciju, a osim akreditacije projekti su još pružali i potporu razvoju mjeriteljstva i normizacije u RH. Osim toga, akreditacijsko osoblje sudjelovalo je i u provedbi brojnih drugih projekata čiji su korisnici bili razna tijela državne uprave (npr. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi - sigurnost hrane, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva - zaštita potrošača, Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja - sigurnost hrane, Ministarstvo unutarnjih poslova- forenzika itd.), a imali su aktivnosti koje su direktno ili indirektno bile vezane uz akreditaciju.

Tehnička potpora

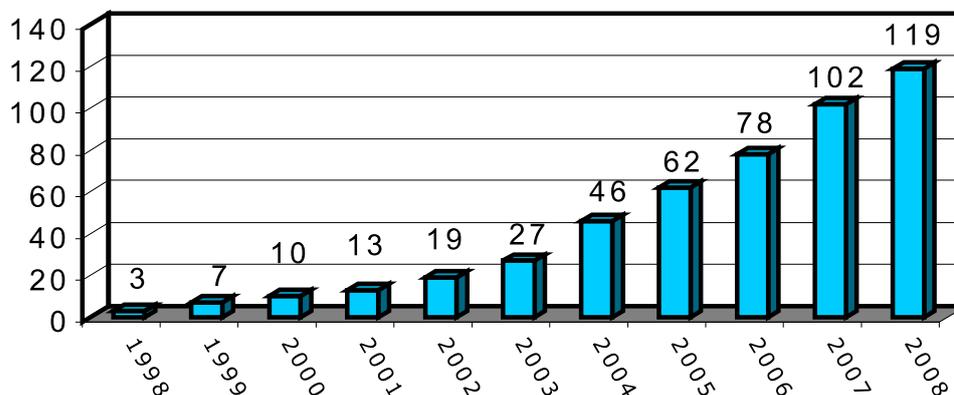
piše: Maja Gusić

NAZIV PROGRAMA POTPORE	GODINA POČETKA PROJEKTA	INSTITUCIJA PARTNER/ ZEMLJA/ AKREDITACIJSKA TIJELA (AB)	PODUČJE PROJEKTA
AMOS	1996	BAM (DE) AB: DAR, DAP(DE), BMWA (AT) i SAS (CH)	Tehničko zakonodavstvo, normizacija, certifikacija i akreditacija u EU te izobrazba ocjenitelja za tehnike ocjenjivanja u akreditaciji
Bilateralni projekt s Njemačkom	1996	PTB (DE)	Studijska posjeta akreditacijskom tijelu DKD (DE)
CARDS 2001	2003	AFNOR (FR) AB: UKAS (UK), SINCERT(IT), INAB (IE), CAI (CZ), SAS (CH)	Tehničko zakonodavstvo, sustav ocjene sukladnosti, izobrazba akreditacijskog osoblja
Regionalni CARDS 2002	2004	CEN (EU) AB: NAT (HU)	Infrastrukture za kvalitetu u regiji: izobrazba ocjenitelja, ocjene raspoloživih resursa u regiji, ACAA/PECA itd.
CARDS 2003	2005	AFAQ-AFNOR (FR) AB: COFRAC (FR), CAI (CZ)	Direktive novoga pristupa (ATEX, LVD, EMC i CPD) i akreditacija medicinsko-biokemijskih laboratorija: izobrazba ocjenitelja za tehnike ocjenjivanja, upoznavanje zaposlenika tijela za ocjenu sukladnosti i nadležnih ministarstava sa zahtjevima direktiva, studijske posjete u prijavljena tijela itd.
CARDS 2004	2006	Europska komisija - DG <i>Joint Research center Institute for Reference Materials</i>	Mjeriteljstvo u kemiji, hrana, okoliš, PT: seminari, studijska putovanja, zajednička ocjenjivanja laboratorija
Regionalni CARDS 2004	2007	CEN (EU) AB: NAT (HU)	Ažuriranje izvještaja o stanju infrastrukture za kvalitetu u regiji, izobrazba i organizacija PT-a, izobrazba ocjenitelja, poboljšanje regionalne suradnje
USAID	2007	SAD	Ocjena akreditacijskog sustava u RH, studijska posjeta
ŠVEDSKI FOND ZA POTPORU INSTITUCIJA U RH (SIS FOND)	2007	SWEDAC (SE)	Direktive „novoga pristupa“ za osobnu zaštitnu opremu i strojeve te akreditacija medicinskih laboratorija: izobrazba ocjenitelja za tehnike ocjenjivanja, upoznavanje zaposlenika tijela za ocjenu sukladnosti i nadležnih ministarstava sa zahtjevima direktiva, studijske posjete u prijavljena tijela itd.
TAIEX	2007	Europska komisija , Agencija za zaštitu okoliša (AT), Ministarstvo zaštite okoliša (CZ), Ministarstvo financija (GR), Nacionalni inspektorat za zaštitu okoliša, zaštitu prirode i vode (HU), Agencija za zaštitu okoliša (IT)	Seminar: Promocija i uspostavljanje EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) sustava u Republici Hrvatskoj
Regionalni multilateralni projekt s Njemačkom	2007	PTB (DE)	Potpora suradnji u području infrastrukture za kvalitetu između zemalja jugoistočne Europe: regionalna radionica akreditacijskih tijela
PHARE 2006	u pripremi		Direktive "novoga pristupa" za tlačnu opremu i dizala: izobrazba ocjenitelja za tehnike ocjenjivanja, upoznavanje zaposlenika tijela za ocjenu sukladnosti i nadležnih ministarstava sa zahtjevima direktiva
Regionalni IPA 2008	u pripremi		Ažuriranje izvještaja o stanju infrastrukture za kvalitetu u regiji, organiziranje PT-a, izobrazba zaposlenika PT pilot laboratorija, izobrazba ocjenitelja, poboljšanje regionalne suradnje

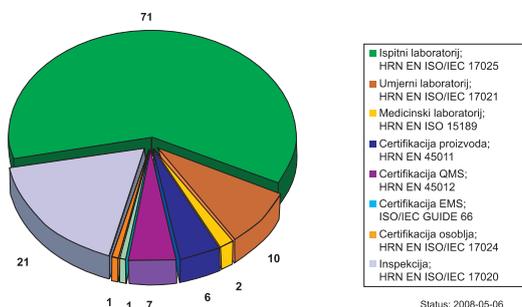
Osim što smo korisnici brojnih projekata, HAA je 2006. godine u sastavu međunarodnog konzorcija pobijedila na natječaju za pružanje tehničke pomoći kroz CARDS 2006 projekt: "Development of a measuring, standardisation, testing and quality (MSTQ) framework UNMNIK Kosovo" na Kosovu. Međunarodni konzorcij uz HAA sastavljen je od: *British Standards Institution (BSI)* / UK – vodeći partner u konzorciju, *Consumer Policy Centre (a division of IBF Consulting)* / Belgija, *Metrology Institute (MIRS)* / Slovenija, *Euroconsulting* / Kosovo. Projekt je u fazi provedbe, a uloga HAA-e u navedenome projektu je priprema i provedba aktivnosti za uspostavu akreditacijskog sustava na Kosovu.

Statistika

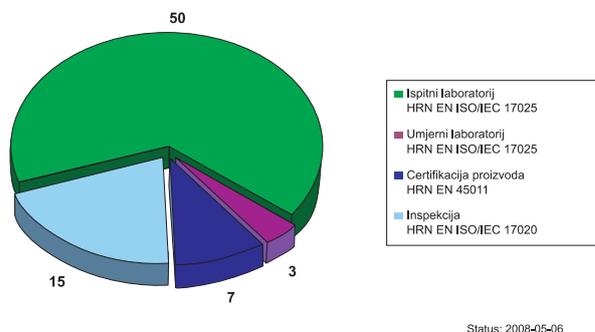
1. Ukupan broj akreditiranih tijela - kumulativno (2008-05-06)



2. Broj akreditacija prema vrstama akreditacijskih tijela (2008-05-06)



3. Broj otvorenih akreditacijskih postupaka prema područjima akreditacije (2008-05-06)



Događaji u svibnju 2008. godine

Prema normi HRN EN ISO/IEC 17025, točka 5.9, jedan je od mogućih načina osiguravanja kvalitete rezultata ispitnih / umjernih laboratorija sudjelovanje u programima međulaboratorijskih usporedaba (*interlaboratory comparison - ILC*) ili ispitivanjima osposobljenosti (*proficiency testing - PT*). Aktivnosti povezane s ispitivanjem osposobljenosti (PT, ILC) smatraju se snažnim i djelotvornim sredstvom za dokazivanje osposobljenosti laboratorija za provedbu ispitivanja / umjeravanja.

Na temelju dostavljenih izvještaja, u HAA-i je provedena analiza sudjelovanja akreditiranih laboratorija i laboratorija u postupku akreditacije u PT / ILC programima u 2007 godini. Ukupno su poslana 102 anketna listića, a dobiveni su odgovori od 58 laboratorija (51 ispitnih i 7 umjernih). Od laboratorija koji su dostavili izvještaj, u programima međulaboratorijskih usporedaba sudjelovalo je 86 % ispitnih i 71 % umjernih laboratorija. Sudjelovanje je u pravilu uspješno. U slučaju većih odstupanja, laboratoriji moraju analizirati moguće uzroke i primijeniti odgovarajuće mjere.

Sudjelovanje laboratorija u međulaboratorijskim ispitivanjima, postignuti rezultati te poduzete popravne radnje predmet su ocjene pri akreditaciji i u svim nadzorima.

Laboratoriji sudjeluju u programima koje organiziraju vanjske institucije (npr. ASTM, FAPAS, Aquacheck ...) ili u usporedbama među laboratorijima koje organizira jedan od laboratorija sudionika.

HAA također nominira laboratorije u programe u kojima dobiva obavijesti kao članica EA i ILAC i o tome vodi evidenciju. Do sada su hrvatski laboratoriji uključeni u više programa EA, APLAC, IRMM, CEN, PRAQ III, AFNOR, CMI/ HAA, CMI...

Hrvatska akreditacijska agencija završila je postupak proširenja područja akreditacije CSS d.o.o., Odjela za certifikaciju, prema zahtjevima norme HRN EN 45011:1998; *Opći zahtjevi za tijela koja provode certifikaciju proizvoda*.

Odjel za certifikaciju CSS d.o.o. prvi je put akreditiran u rujnu 2007. godine, i to za područje certifikacije tvorničke kontrole proizvodnje betona. Ubrzo nakon toga, isti je Odjel podnio prijavu za proširenje područja akreditacije i na područje agregata.

Na temelju provedene ocjene sustava upravljanja, ocjene na licu mjesta te *witness audita*, tj. ocjene rada zaposlenika CSS d.o.o., Odjela za certifikaciju u praksi, utvrđeno je da je Odjel za certifikaciju CSS d.o.o. osposobljen i za provedbu certifikacije tvorničke kontrole proizvodnje agregata.

Trenutačno područje akreditacije obuhvaća jednu akreditiranu metodu za certifikaciju tvorničke kontrole proizvodnje betona i pet akreditiranih metoda za certifikaciju tvorničke kontrole agregata.

Detaljan popis akreditiranih metoda s pripadajućim normama i normativnim dokumentima, za koje je akreditiran CSS d.o.o., Odjel za certifikaciju, dan je u prilogu potvrde o akreditaciji br. 3123/08. od 28. travnja 2008. godine. Potpuni podaci o akreditaciji dostupni su na internetskim stranicama HAA u rubrici registri akreditacija.

Analiza sudjelovanja laboratorija u međulaboratorijskim ispitivanjima

piše: Ana Čop



Certifikacija tvorničke kontrole proizvodnje betona i agregata

piše: Damir Maleković



Svjetski dan mjeriteljstva

piše: Maja Gusić



Predsjednik HMD-a M. Jakovčić



Ravnatelj DZM-a M. Vuković

20. svibnja 2008. godine obilježen je Svjetski dan mjeriteljstva u organizaciji Državnog zavoda za mjeriteljstvo (DZM) i Hrvatskog mjeriteljsko društva (HMD).

Toga dana davne 1875. godine potpisan je *Dogovor o metru* koji je postavio temelj mjeriteljskog sustava koji poznajemo danas. U svjetlu priprema za Olimpijske igre u Pekingu, ovogodišnji moto bio je: *Nema igara bez mjerenja* kojim se ukazuje da je mjeriteljstvo prisutno i nerazdvojni dio brojnih segmenata djelovanja čovjeka. Ravnatelj DZM-a, predsjednik HMD-a te gosti izlagači obratili su se brojnim sudionicima, uglavnom mjeriteljima, članovima HMD-a te zaposlenicima partnerskih organizacija prigodnim izlaganjima.

Bila je to izvrsna prilika da se nazočne podsjeti, a nove članove i pouči o povijesti mjeriteljstva koja seže do drevne egipatske kulture i izgradnje piramida, o razvoju mjeriteljstva na tlu Hrvatske od davnih dana do danas, o globalnim, ali i nacionalnim izazovima koji su pred nacionalnim mjeriteljskim institutima u ovim vremenima stalnih promjena, novostima koje donosi strategija mjeriteljstva, a koja je prihvaćena na prošloj sjednici Vlade RH, ali i o temama kao što su zahtjevi koje moraju ispuniti nacionalni umjerni laboratoriji nositelji etalona te mukotrpnom putu koji moraju proći da bi rezultati njihovih umjeravanja i umjernice bile priznate u cijelome svijetu. Do sada je taj put prošao Laboratorij za procesna mjerenja Fakulteta strojarstva i brodogradnje sa svojim zaposlenicima te je postao član elitnog društva.

Više puta tijekom izlaganja naglašena je važnost i veza između akreditacije koja provjerava tehničku i stručnu osposobljenost laboratorija i mjeriteljskog sustava koji tim istim laboratorijima mora osigurati sljedivost prema međunarodnom sustavu mjernih jedinica (SI).

Nakon svega što smo čuli, nadamo se nastavku dobre suradnje s Državnim zavodom za mjeriteljstvo kao i Hrvatskim mjeriteljskim institutom kada bude osnovan.



U Zagrebu je 7. svibnja u Muzeju Mimara, Roosveltov trg 5, s početkom u 10 sati održana Nacionalna konferencija BIZImpact projekta - Pобоljšanje informiranosti hrvatske poslovne zajednice. Projekt je financiran iz sredstava Europske unije i ima cilj unaprijediti poslovnu klimu u Hrvatskoj razvijanjem instrumenata za procjenu učinaka zakonskih promjena na hrvatsku poslovnu zajednicu te poboljšati informiranost poslovne zajednice o tim promjenama, a koje su posljedica uvođenja mnogih promjena zakona i propisa prije ulaska Republike Hrvatske u EU te samim ulaskom u EU. Glavni je nositelj Projekta Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, a partneri su Hrvatska agencija za malo gospodarstvo (HAMAG), Hrvatska gospodarska komora (HGK), Hrvatska obrtnička komora (HOK) i Hrvatska udruga poslodavaca (HUP). Proračun projekta je 1,3 milijuna EUR, a vrijeme trajanja projekta je dvije godine, od 17. rujna 2007. do 16. rujna 2009.

Projekt je usredotočen na aktivnosti za malo i srednje poduzetništvo, koje čini 99% cijelog poslovnog sektora Republike Hrvatske, a obuhvatit će zakonske promjene u osam ključnih područja: zaštita potrošača, zaštita okoliša, norme za poljoprivredne proizvode, norme za industrijske proizvode, javna nabava, državne potpore, tržišno natjecanje te prava intelektualnog vlasništva.

Projekt obuhvaća četiri glavna područja aktivnosti:

1. Obuka u osam zakonodavnih područja
2. Procjena učinaka i "obuke instruktora" za procjenu učinaka zakonodavstva
3. Istraživanje potreba za poslovnim informacijama
4. Informiranje poslovne zajednice

Rezultati koji se žele postići projektom:

- Jačanje sposobnosti donositelja odluka i poslovnih organizacija da prepoznaju buduće učinke ključnih zakonodavnih područja na poslovanje u Hrvatskoj, da ih analiziraju i da o njima informiraju javnost
- Podizanje poslovne svijesti poslovne zajednice u odnosu na osam zakonodavnih područja
- Osiguravanje mjerljivog napretka u kvaliteti informiranja i poticanju dijaloga između javnog i privatnog sektora.

Nacionalnu konferenciju BIZImpact projekta pozdravnim govorom otvorila je državna tajnica za poduzetništvo u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva, gđa Tajana Kesić-Šapić, zatim su projekt predstavili predstavnik Delegacije Europske komisije u RH, gosp. Constantino Longares Barrio, voditelj projekta, gosp. Ricardo Pinto i gosp. Chris McLean, zamjenik voditelja projekta. Također su se predstavile i druge institucije partneri u projektu. Na konferenciji su prisustvovala tri predstavnika Hrvatske akreditacijske agencije. Nakon predstavljanja projekta, prikaza trenutačne faze i daljnjih planova, predstavljeni su u okviru aktivnosti projekta pod 3., službeni rezultati „početnog“ istraživanja potreba za informiranjem hrvatske poslovne zajednice koje provela Agencija za istraživanje tržišta Puls.

Istraživanje je provedeno u cijeloj Hrvatskoj na reprezentativnom uzorku od 2000 hrvatskih malih i srednjih poduzetnika i obrtnika kako bi se utvrdila njihova upoznatost sa zakonskim obavezama i ostalim zahtjevima koji se pred njih postavljaju te u kolikoj su mjeri spremi odgovoriti tim zahtjevima. Provedene su dvije faze istraživanja: kvalitativno istraživanje (fokus skupine od 5 osoba, detaljni intervjui od 10 osoba) i kvantitativno istraživanje (anketa posredstvom telefona). Kriteriji odabira uzorka bili su veličina poslovnog subjekta i regionalna pripadnost. Prema rezultatima istraživanja, nešto više od polovice gospodarstvenika iz malih i srednjih tvrtki i obrta smatra da pridruživanje Hrvatske Europskoj uniji neće promijeniti ništa značajno u njihovome poslovanju. Tako za 51 %, pridruživanje Hrvatske EU-u neće donijeti ništa značajno novo u poslovanju, a 47 % ih smatra da će nastati značajne promjene u poslovanju. Trećina anketiranih

Nacionalna konferencija BIZImpact projekta

piše: Ankica Barišić

smatra se potpuno spremnima za ulazak Hrvatske u EU. Najviše njih, 54 %, smatraju se donekle spremnima. Većina onih koji ocjenjuju da su nespremni je u poljoprivredi te u tvrtkama ili obrtima koji imaju do deset zaposlenih. Polovica anketiranih smatra da će ulazak Hrvatske u EU donijeti puno ili nešto više prednosti nego nedostataka. Pozitivni učinci u najvećoj su mjeri povezani s lakšim uvozom iz zemalja EU-a, boljim funkcioniranjem pravnog sustava, lakšim pristupom kapitalu, zajmovima i europskim fondovima. S druge strane, negativni učinci najviše se očekuju u obliku većih izdataka za zaštitu okoliša, odljev kvalitetne radne snage, nepovoljne proizvodne kvote, povećanje konkurencije i cijene rada. Pored toga, istraživanje je pokazalo da su mali poduzetnici skeptičniji prema pozitivnim učincima od većih.

Rezultati istraživanja također su pokazali da su među postojećim kanalima informiranja poslovne zajednice dominantni mediji: tisak, publikacije i internetske stranice koji se češće primjenjuju, ali i da je manja percipirana korist informiranja u smislu općenitosti informacija, dok su seminari, edukacije i radionice najkorisniji kanal poslovnog informiranja, međutim puno se rjeđe primjenjuju.

Na kraju Nacionalne konferencije, predstavnic Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva zahvalila je prisutnima na sudjelovanju, uz zaključak da Projekt BIZImpact nastavlja sa svojim daljnjim aktivnostima te da ovaj projekt treba prije svega pridonijeti većoj otvorenosti i međusobnoj komunikaciji i „slobodi“ poduzetništva koja je još uvijek uglavnom zatvorenog tipa prema modelu „borbe za opstanak“, zatim uključivanju konzultacija poslovnih subjekata u postupak donošenja zakona kao i uspostavu učinkovite metodologije mjerenja ekonomskih, socijalnih i ekoloških učinaka zakonskih promjena na poslovanje u Republici Hrvatskoj.

Akreditacija i certifikacija u sanitarnome inženjerstvu

piše: Darko Bošnjak



U Opatiji je 30. svibnja održan seminar pod nazivom „Akreditacija i certifikacija u sanitarnom inženjerstvu“, koji je organizirala Hrvatska udruga za sanitarno inženjerstvo.

Hrvatska udruga za sanitarno inženjerstvo je dobrovoljna strukovna udruga za sanitarno inženjerstvo u Republici Hrvatskoj. Udruga ima cilj razvijati i promicati struku diplomiranih sanitarnih inženjera. Rad Udruge je javan. Hrvatska udruga za sanitarno inženjerstvo organizira stručne i znanstvene skupove, okrugle stolove, projekte i stručna predavanja kao što je i ovaj seminar „Akreditacija i certifikacija u sanitarnom inženjerstvu“.

U sklopu seminara predstavnik Hrvatske akreditacijske agencije održao je prezentaciju pod nazivom „Uloga i značaj akreditacije“, a kojom su se pokušale približiti i objasniti definicija akreditacije, uloga i područje aktivnosti Hrvatske akreditacijske agencije, razlike između akreditacije i certifikacije, postupak akreditacije te pružiti informacije o suradnji HAA-e s Ministarstvom poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoj, Ministarstvom zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi

Seminar je uspješno održan i uspio je približiti značaj akreditacije i certifikacije u sanitarnome inženjerstvu.

U organizaciji Andragoškog centra u Komiži, Vis, od 13. do 17. svibnja 2008. godine održan je četverodnevni seminar za tajnice. Tijekom seminara oko 90 tajnica zaposlenih u gospodarstvu i državnoj upravi pod stručnim vodstvom domaćih stručnjaka usavršavale su komunikacijske vještine i radile na korigiranju psihosomatskih manifestacija. Cilj seminara bio je usmjeren na stjecanje novih znanja, vještina i sposobnosti.

Seminar za tajnice

piše: *Nikolina Šipušić Krajna*

Program usavršavanja vodili su dr. Branko Petris, dipl. psihijatar i Zrinka Rička Žauhar, dipl. psihijatar, sa slijedećim temama:

- Komunikacija um – tijelo – molekule emocije
- Emocionalna inteligencija u funkciji našeg zdravlja
- Moć pozitivnog mišljenja
- Autogeni trening – progresivna mišićna relaksacija.

Iz HAA-e, seminaru je prisustvovala jedna djelatnica koja će stečena znanja primjenjivati u internoj komunikaciji i komunikaciji s klijentima za akreditaciju kao i drugim zainteresiranim stranama.



Komiža je teritorijalno najveća općina u RH, zbog velike morske površine koju obuhvaća, a koja se proteže na zapad do Jabuke i na jug sve do Palagruže.

najave

Osobna zaštitna oprema - osnivanje radne skupine

piše: Ankica Barišić

Na internetskim stranicama HAA-e, upućen je javni poziv svim zainteresiranim stranama u Republici Hrvatskoj, a posebno tijelima za ocjenu sukladnosti (TOS) da će se 19. lipnja 2008. u 12:00 sati održati osnivačka sjednica Radne skupine za osobnu zaštitnu opremu.

Radna skupina će djelovati u okviru Sektorskog odbora za certifikacijska tijela. Sektorski odbor za certifikacijska tijela je savjetodavna tijelo HAA-e za davanje mišljenja i preporuka povezanih s tehničkim pitanjima za primijenjene sustave akreditacije. Radna skupina za osobnu zaštitnu opremu pridonijet će oblikovanju i tumačenju pojedinih kriterija za akreditaciju, potvrđivanje i ocjenjivanje osposobljenosti TOS-a i tumačenju drugih kriterija koji su propisani Pravilnikom o stavljanju na tržište osobne zaštitne opreme (NN 106/07, 121/07).

Zainteresirani za rad u aktivnostima navedene radne skupine i za sudjelovanje na osnivačkoj sjednici mogu se prijaviti u HAA najkasnije do 10. lipnja 2008. putem navedenog kontakta s naznakom RS za osobnu zaštitnu opremu:

Koordinator: Ankica Barišić, dipl. ing.

tel: +385 1 610 9794

fax: +385 1 610 93 22

e-mail: ankica.barisic@akreditacija.hr



HAA redovno objavljuje kratke crtice o svom radu i u ILAC Glasilima koje možete pregledati na internetskim stranicama http://www.ilac.org/ilac_news.html

